

Overblijven.

't Was in die houten keet, waar je het zoo koud had, 's winters, dat je teenen in je schoenen bevroren, en haast, haast je hart in je lijf.

In sommige lokalen waren twee klassen ingekwartierd. Dat was ook het geval in 't laatste lokaal.

De klassen daar stonden, de hoogere onder bevel van een jong onderwijzer de lagere, onder dat van een jong onderwijzeresje. Ze kenden elkaar al heel lang, die twee en heel goed. Als kinderen hadden ze naast elkaar op school gezeten; later hadden ze samen gebaggerd in kou en duisternis naar de normaalles, en hij had haar teekende boek wel eens voor haar gedragen, en zij zijn boekenzeiltje weleens genaaid.

Verliefd waren ze heelemaal niet. Dat zijn ze nooit geweest en nooit geworden. Dus wie een liefdesidylle dacht te gaan lezen, een idylle uit de school, die moet maar gauw het krantje weer wegleggen.

Doch als je jaren lang hetzelfde lief en 't zelfde leed hebt ondervonden, als je samen hebt zitten gapen onder paedagogiekles, proppen hebt geschoten op natuurkunde, na elkaar eruit bent gegooid op algebra en zang, — en bij lezen, taal en aardrijkskunde samen iets hebt leeren voelen van de glorie van 't werken, de zaligheid van 't begrijpen, — wel, dan is er zoo iets recht en recht vertrouwelijks tusschen je tweeën gekomen, dat onder 't werken beter gebruikt kan worden dan verliedheid — of zelfs liefde.

Nu, in den afgeloopen zomer hadden ze samen hun deel gehad van de warmte, die in hun lokaal 't ergste was, daar 't met drie van de vier muren in den zonneschijn uitkwam — en in den winter hadden ze dubbel hun portie van de kou, daar die bij drieërlei wind naar binnen kwam blazen.

Tegen kwart voor twaalf van een natten kouden winterdag liet de onderwijzeres opruimen.

„Nou al,” vroeg haar buurman, even 't hoofd naar haar omwendend.

Ze zaten meest samen op de tafel voor de klas, met de ruggen schuin naar elkaar toe, zij op de linkerpunt, hij rechts. Zoodoende zagen ze mekaar niet en konden toch de enkele woorden wisselen, die ze moesten wisselen zoo zoo nu en dan, zonder door de gansche klas verstaan te worden.

„Gaarkeuken,” antwoordde ze.

Hij keek naar 't hondweer buiten.

„Zal ik gaan?”

Een beweging met den elleboog vertolkte een gansche redevoering: „Neen, ik vind 't vriendelijk gepresenteerd van je, maar ik ben niet van suiker, ik zal niet smelten.”

Dat zei die elleboog.

Zachtjes verlieten haar kinderen 't lokaal. Ze kleedde zich en stelde zich aan 't hoofd van den schamelen stoet, bijeengekomen uit alle klassen, die naar de gaarkeuken moest.

En tegen den guren wind in ging 't nu, terwijl de natte sneeuwvlokken

437

overal inkropen, in hals, in ooren.

Een groot uur later was ze terug, rammellend van den honger en daardoor bibberend van kou. Hij had het werk verricht, dat zij anders deed: de tafel gedekt, de boterhammen op de bordjes gelegd — en zat nu naast zijn boterham een pak schriften te corrigeeren. Ze wierp zich op een stoel, haar natte overkleeren nog aan.

„Ik ben bijzonder laat vandaag — was maar begonnen vast.”

„Welneen — zeg, ik kan je keteltje niet vinden, voor heet water voor je chocola.”

Dat kookte hij altijd, heel handig. 't Keteltje aan de pook, dan 't gehouden op de gloeiende kolen — er goed naar gekeken, want voor je 't doet, kookt het al uit de tuit.

„'t Keteltje is eindelijk doorgebruid — en ik heb nog geen nieuw gekocht. En mijn chocola is bovendien op.”

„Wat drink je dan?”

„Jou melk,” zei ze lachend. De melkboer bracht hem altijd tegen elf uur een kannetje met melk, want hij hield niet van chocola.

„Dat 's goed — maar dan moeten we 't warmen.”

„Waarom?”

„Wel, je moet toch iets warmes hebben.”

„Niet noodig. Jij drinkt 't immers ook altijd koud.”

„Nu ja, maar jij bent warm gewend — en je ben nou zoo nat en koud.

— Die ijsmelk zou je bepaald kwaad doen —.”

„Wacht, dan zal ik wel ergens wat opscharrelen om ze in te warmen, of anders een kop chocola leenen.”

Ze sloeg de kraag van haar mantel weer op, voor in de tochtige gang en ging op de bedelvaart.

Maar hij riep haar na: Je zult niet veel succes hebben, want ik geloof, dat ze allemaal naar huis zijn, vandaag—.”

Ze waren allen naar huis, want de

meesten woonden vlak bij en verkozen 't twaalf uurtje thuis boven 't blijven in de sombere keet. En ze vond niets, wat haar helpen kon.

Toen ging ze maar weer naar 't laatste lokaal terug om te eten en de kille melk te drinken. Maar toen ze binnentrad, sloeg ze de handen in elkaar en luide schaterde haar lach over dien jongen, dien goeden jongen, die uit bezorgheid niet wist, wat te doen en die zoo heerlijk onpraktisch was — en toch weer zoo vernuftig.

Er was een ventilatieschoorsteen in 't lokaal. Zoo'n ding met twee schuiven, en een klein deurtje, heel hoog, vlak onder de bovenste schuif, een deurtje, waar achter een gaspitje is, dat op windstille dagen branden moet.

De jonge onderwijzer had een bepaald beroemde lengte. Doch deze lengte was nog niet voor de helft genoeg om het deurtje te bereiken. Nu had hij een stoel uit 't andere lokaal gesleept, zoo'n hooge, zoo'n poffertjesstoel. — Daarop de bank

438

gezet, die voor 't telraam stond —

Bovenop die stoel met die bank, zijn eigen reuzengestalte geplaatst — En toen de hand uitgestoken om 't deurtje te openen. Hij kon er net bij. Maar daar in de hoogte had hij gemerkt, dat zijn arm 't niet vol zou kunnen houden om 't blikken melkkannetje boven de vlam te houden, tot de melk warm was.

Hij was weer van zijn stellage afgeklauderd, met een glimlach op 't gelaat om den slimmen inval, dien hij gekregen had.

Vlug de lade der tafel opengetrokken, een gutta perchaslang met mondstuk eruit gehaald, die gediend had bij de natuurkunde proeven.

Toen weer naar omhoog, 't melkkannetje achter gelaten aan zijn voeten, op de bank. — De slang geschroefd op de gaspit.

't Kannetje gehangen met 't oor op 't openstaande deurtje, zoodat 't schuin hing en 't een geluk mocht heeten, dat het ding lang niet vol was. — En

toen de gaskraan opengezet, een brandende lucifer gehouden bij den mond der slang.—

Vuur! hoera! daar danste de vlam op den koperen mond!

In de hand hield hij de slang met de vlam en waaierde heel netjes met de vlam heen en weer, onder den blikken melkkan.

„Kom eraf jongen! 't Is om je ziek te lachen! en warm wordt 't toch niet — kom eraf alsjeblieft! Strak sticht je nog brand, of je duikelt naar beneden. — Kom eraf, — ik zal 't ding op de kolen zetten.—”

„Ik ben hier, ik blijf hier”, antwoordde, hij vastbesloten.

„En op de kolen mag het niet. Als je 't dan een halve seconde te lang laat staan, kookt de boel over en is 't heele lokaal vergeven —.”

„Overkoken in een gesloten kan. — O, meneer onhandigheid! —”

„Een blikken kan op de kolen, o, juffrouw onhandigheid!”

En rustig wapperde, waaierde hij door.

Toen de kan vanonder heelemaal, heelemaal pikzwart was geworden, toen pas kwam hij naar beneden en goot met een triomfantelijk gelaat den inhoud in haar chocolade kop.

Als je den kop tegen het daglicht hield, dan kon je net, een flauw zuchtje wasem zien opstijgen. In zóóveel warmte was al zijn vernuft, al zijn beslommingen en lichamelijke inspanning omgezet geworden.

Toen ze 's avonds op de Hoofdcursus zaten, natuurkundeles kregen en het hoofdstuk „Warmte” behandelde, onderdeel: „de omzetting der krachten in warmte”, toen draaide ze 't hoofd om, naar haar kameraad, die ver weg van haar zat op een der achterste banken. —

En hun blikken maakten hen aan 't gichelen en lachen, net of ze kleine schoolkinderen waren.

NANNIE VAN WEHL.